Ark. No 99/08

VEILE BYRAAD

For et Par Aar siden fremkom der i "Dansk Tidsskrift" en Artikel "Folket og Arkitekturen", hvori det blandt andet hedder: „Men det er i højeste Grad paa Tide, at Opmærksomheden rettes mod "Landet". Følger man med blot flygtig Opmærksomhed Udviklingen dèr, kan man ikke undgaa at lægge Mærke til, hvorledes det er begyndt at skifte Udseende, og det langtfra paa den heldigste Maade. Den Tid vil snart være forbi, da et dansk Landskab fik sit typiske Præg af Bindingsværksgaardene, samlede om den ærværdige Kirke, og da Kirker og Herregaarde var de eneste Bygninger af monumental Betydning udenfor Købstæderne. Mejeriskorstenene konkurrerer allerede med Kirketaarnene. Andelsforetagender og industrielle Virksomheder er faktisk ved at skabe en ny Bygningsverden paa Landet, samtidig med at Forsamlings- og Missionshuse skyder op snart i hver eneste Landsby. Landskabets arkitektoniske Silhuet er i Færd med at blive en anden. Og dog er den Forandring, der allerede er sket, intet mod den, der forestaar. Ikke mere enkeltvis, men i Hundredvis falder vore gamle Bindingsværksgaarde og -Huse, stadig flere for hvert Aar, der gaar. I Stedet for rejser man de kedsommeligste, aandsforladte Bygninger, stadset op ved lidt Cementpynt. Der er al god Udsigt til, at "Stationsbyerne" kun er Forbilledet paa en dansk Landsby om 50 Aar! Og hvad er der gjort for at tøjle hele denne rent løbske Udvikling! Det gælder jo overhovedet om det meste af den Arkitektur, der kræves, at det er de smaa Byggeopgaver, hver gentagne i Hundred- og Tusindvis med de nødvendige Variationer, der er de mest bestemmende for en Bys og et Landskabs arkitektoniske Udseende. For hver Kirke eller hvert Raadhus, der bygges, opføres der Hundreder af Mejerier, og for hvert Mejeri eller Forsamlingshus Hundreder af Privatboliger. Med denne store Byggevirksomhed er det, Kunsten hidtil har haft mindre end intet at gøre. Baade By- og Landbefolkningen som Helhed har tilstrækkelig tydeligt lagt for Dagen, at de ikke har haft den rette Forstaaelse af, hvad der krævedes. Man maa kunne lære at forstaa, at et Mejeri, en Bondegaard godt kan være praktisk og fuldt moderne indrettet og dog samtidig bygget saaledes, at den er en Glæde for Øjet. Det er jo *ikke* Anvendelsen af de store Midler, der gør en Bygning til god Arkitektur; det ligger i noget andet, uafhængigt af ydre Pynt, i de rette, gode Forhold, i en Dørs, et Vindues velafvejede Form og velberegnede Plads, i alt det, som, naar det skal være, kan faas uden Penge. Men, som allerede tidligere fremhævet, det er ikke nok, at Befolkningen selv kræver. Ansvaret for vor Fremtids Arkitektur er et dobbelt. De, som opfører disse Tusender af Bygninger Landet rundt, maa vide, at de skal komme dette Krav i Møde, hvor det findes, og vise Vejen, hvor det mangler.“

"Akademisk Architektforening" har ønsket at gøre sit til at komme dette Krav i Møde og vise Vej, hvor det tiltrænges, og har derfor aabnet en Tegnestue, hvor mindre bemidlede vil kunne faa saglig Hjælp ved Opførelsen af Nybygninger. Vi haaber derved at kunne naa til efterhaanden at dæmme op mod det ovenfor nævnte upraktiske og uskønne Smaabyggeri, der nu finder Sted Landet over. Vi ønsker gennem denne Tegnestue, for et meget ringe Vederlag, eller gratis, **I** *at skaffe Smaakaarsfolk Tegninger til billige, men praktiske og sunde Huse, der passer for den Enkeltes Ønsker og Midler, saa det kan blive venlige og hyggelige Hjem,* **II** *at rette Tegninger, der i Forvejen er udførte, og* **III** *at yde Vejledning ved gratis at besvare alle Forespørgsler.* Vi anmoder Dem derfor om at arbejde sammen med Architektforeningen i denne Sag, ved paa Deres Egn at henlede Opmærksomheden paa denne Tegnestue, naar De hører, der er Planer oppe om mindre Nybygninger. Vi beder Dem om stadig at virke for Kendskaben til og fremme Brugen af denne Tegnestue, ved overalt at underrette om, at alle Forespørgsler vil blive besvarede og hver nødvendig Vejledning givet ved skriftlig Henvendelse til

* *

HELGOLANDSG. 5 KJØBENHAVN

"AKADEMISK·ARCHITEKTFORENINGS·TEGNEHJÆLP"

BESTYRELSEN FOR AKADEMISK ARCHITEKTFORENING UDVALGET FOR ET BEDRE BYGGESÆT PAA LANDET

Axel Berg FORMAND — Jørgensen — M. Nyrop FORMAND — Poul Holsøe

Thorvald Jørgensen — Kampmann — A. Koch — Sørendemøre

A. S. Lauritzen — Ulrik Plesner — Anton Rosen

Magdalene Nielsen — Strømtejsen

B. J. 69/08